

Nro. 51.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 25-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Béts.

Három téstvér atyafiaknak, ugymint *Piatsek Kri-
stof, Miklos és Josef* Úraknak Tek. Krassó Várme-
gyében Herendits és Oláhlagh nevű helységeket,
kegyelmessen confernalni méltoztatott Fels. Urunk.

Hadi Történetek és Környülállások.

*Károly Kir. Fő Herczegnek későbbi tudósítá-
sa szerént, 105 különbkülömbfele kaliberű ágyúkat
találtak gyözedelmes seregeink Tigurum városá-
ban; a' város előtt való Fr. sántzokban pedig 25
ágyút 's 3. haubitzat; következésképen mind öfz-
ve 117 darab artillériát.*

A' miképen ő K. Fő Herczagsége *B. Hócze és Jellachich* Generálisok hiradásokból továbbá jelenti, a' *Glarusi* és *Uri* Cántonokból is egészlen ki költözött az ellenség, a' Gr. *St. Julien* Oberster előtt állott truppjait is hirtelen vissza húzta, és rész szerént a' *Zugi* tó, rész szerént *Luzern* felé vette az útját. Tudtára adatván ő Kir. Herczagségének ezek a' körülállások, számos portázó seregeket küldött ki az ellenség mozdulásainak körülállásos meg tudása végett.

A' Gr. *Sztáray* F. M. L. corpusánál lévő 13-ik dragonyos regimentől való *Szombathelyi* Kapitány, és *Wunderbaldingen* fő hadnagy olly frissen rajta ütöttek a' *Gamhurst* és *Mukkersdorf* közt lévő ellenféges tanyára, hogy egyszeriben egy fő tisztet, és több dragonyos 's gyalogkatonákat ejtettek rabságokra. Az ezen rövid csatában keresett nyereségek 21 darab lóból áll.

Mélas lovasság Generálissa tudósítása szerént nagy mozdulásban vagynak az Olasz Országi Cs. Kir. truppok, olly fel tétellel, hogy *Alessandria* mellett magokat öszve csatolhassák. Oda Izándekezik Gr. *Souwarow* F. M. is az Orosz seregeknek egyik részével, hogy az alatt, mig a' *Turini* kastély ostromoltatna, ő is a' körülállásokhoz képest folytathassa a' maga hadi operációit.

A' Nápoly Országból *Moreau* fő vezér ármádiájához készült 2. Fr. osztály seregek meg támadták Junius 11-ik napján Gr. *Höhenzollern* Generált *Módena* környéken, holott 4. vadász katonáink estenek Francia fogságba. Látván ezt a' *Busi* vadász seregéből való *Dudoyer* nevü Vicekáplár, 12 ted magával rajta hajtott az ellenségen és az el fogatott 4 embert lovával együtt megszabadította a' fogságból; e' mellett 7 Fr. vadászt meg ölt, és 3 embert 's 5 lovat rablott el. — Az

után 3. colonnéra oszlott fel az ellenség, a' jobb colonné *Gorsile*, a' bal *Rubiera*, a' középső pedig egyenesen *Módena* felé vette az útját. Ezek ellen egynéhány főből álló lovasságot küldött *Hohenzollern* Generál, rész szerént külső őrállóinknak segítségére, rész szerént az ellenség erejének megvizsgálására. Ellenek egy egész Fr. lovas regiment küldetett, a' melly hátrább nyomta ugyan gyalogjainkat, hanem bajonettákkal menvén rajta a' *Preisz* derék regimentje, egyszeribe vissza nyomta, hátrább verte, 's egész *Sarciolóig* üzte az ellenséget.

Veronából ekként írnak ezen történetről: Junius 8-ikán: Nem sokára fontos újságokat fogunk hallani. Annál bizonyosabb nints, hogy *Macdonald* Fr. Generál *Genua* felé marsirozik Nápoly Országból hozott armádjával, mellynék fedezése végett, *Montrichard* Fr. Generalis 10000 emberrel indult *Módena* felé, a' kit mindazáltal *Hohenzollern* Gen. Szerentsessen hátra vert. Most már *Ott* Generalis is szándékozik ellene menni. Tenát nem sokára véres csata fog következni.

A' *Majlandi* közönséges levelek szerént, naponként egynéhány ember dolgozik a' *Tortónai* vár előtt készíttetendő futó lánczoknak ásásában. — A' *Graubundenből* Gr. *Bellegarde* Generál vezérlése alatt Olasz Országba vitetett 18 battallion 3 része osztatódott fel, egy része az *Alessandriai* vár ostromlására fog menni; a' másik *Wallésiába*; a' 3-ik magába *Helvétziába*. —

A' *Cévai* és *Mondovi* környékeken 40 helységnél többet leégettek a' Francziák, az által kívánván azokon a' parasztokon bosszút allani, a' kik ellenek fel támadtak, 's nekik sok kárt okoztak. — A' Francia Országba vitetett szentséges Pápáért 3. napi buzgó áhétatosságot tartatott a' *Majlandi* Érsek.

Ferrára városa különös buzgósággal láttatik a' Cs. K. győzedelmes seregekhez viseltetni, 's azoknak segítségére 4000 nemzeti gárdistákból álló corpuſt akár küldeni. Minthogy minden posta járást meg tiltottak a' Francziák Olasz Országnek alsőbb részeiben, semmi bizonyos hirt nem lehet onnan venni. Junius 12-dikén illyetén foglalatú tudósítás jött ide *Velenczéből*: a' *Bresti* flottának közép tengerbe lett bé meneteléről Május 13-ik napján tudósítatott *Nelson* Admiralis, a' ki 4-ed nappal az után 10 Anglus és Portugallus linea hajóval ment ki a' *Palermói* kikötő helyből, olly feltétellel, hogy *Lord Vincentel* magát egyesítvén, az ellenséget fel keresesse. Minden Adriaticumi tengerben és *Nápoly*'s *Málta* előtt lévő Anglus és Orosz hajóknak parantsolatot küldött az iránt, hogy Szardiniának egyik valamellyik kikötőhelyében gyűljenek öszve.

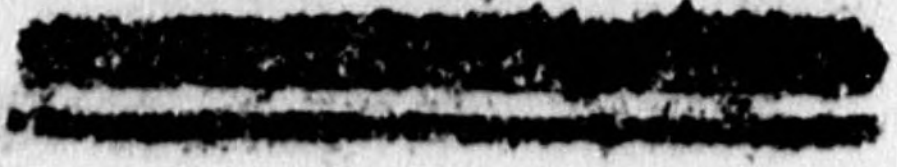
Francia Respublika.

Sieyes polgár Junius 7-ik napján iktatódott bé szokott czeremoniával Directori hivatalyába. — A' következő napon a' Rastadt mellett Aprilis 28-ikán meg öletett Fr. ministereknek, *Bonnier* és *Roberjeot* polgároknak halotti pompas innepe tartatott a' Mars mezején, a' mellyen *Sieyes* polgár is jelen volt több Director tarsaival együtt. A' két törvénytévő Tanáts gyűlléseinek palotája belől egészlen fekete posztóval vólt bé borittatva. — A' Directoriumnak előülője a' *Douai Merlin* tartott halotti oratiót.

A' Fr. Respublika külső és belső viszontagságainak meg gondolása az egész Fr. nemzetet haragra és bosszuállásra gerjesztette a' Directorium ellen. Mennél jobban igyekszik a' Párisi officialis újság, az úgy nevezett *Redacteur* a' végre hajtó Tanátsot a' vádak ellen mentegetni, 's igazita-

ni, mennél jobban kívánnya a' Directorium a' Zsurnalistáknak, és könyvszerzőknek szájaikat bédugni, annál többen támadnak fel ellene olyanak, a' kik a' nemzetet ellenek felgerjeszteni igyekeznek, és ezeknek nemtsak a' törvénytévő szék, hanem még a' törvénytévő két Tanács is pártjokat fogják, és a' 4-ik Juniusi gyűlésből következő értelmű levelet küldöttek a' Directoriumnak:

„*Polgár Directorok!* Azért állítatódott fel a' Fr. Kormányzék, hogy az által a' népnek megmaradása és boldogsága bátorságba tétetődjék. — A' törvénytévő test, és a' végre hajtó Tanács ezen Kormányzéknek a' két fő része. Hogy azért azon közönséges véget, a' melyeknek eszközésére ök ki választattak, el érhessek, szükség e' kettőnek egyenlő értelemben lenni, 's egyenlő lépéseket tenni. Valamint költsönös hatalmoknak mivóltát, úgy költsönös egyességeknek végét is meghatározta a' Constitutió. E' szerént a' törvénytévő test kötelessége a' törvényeket hozni, 's a' Directoriumé azokat eszközölni; következésképen ennek kötelességében áll, a' Respublikának belső és külső bátorságára ügyelni. — A' külső bátorságra nézve, mintegy külső örállová rendelte ki a' Constitutió a' Directoriumot, olly véggel, hogy más nemzeteknek feltételeiket, 's mozdulásaikat izemen tartsa, és ha tapasztalná azt, hogy azok miatt a' nemzetnek létele és jussai veszedelembe eshetnének, szabadtságában áll azoknak védelmezésekreeleve való intézeteket tenni; hanem ezen esetben legottan köteles azokról a' törvénytévő testet tudósítani, a' melly olyan rendelkezéseket tenni tartozik, a' minémüeket a' nemzet meg tartasához és méltóságához leg illendőbbeknek lenni talál. *Polgár Directorok!* Mindenek azt hirdetik, hogy a' nemzet bátorsága külsőképen, 's tsendessége belsőképen veszedelemben forognak. — Kivülről szörnyű há-

borúba keveredtünk. — Hat hólnappal ennekelötte mindenütt győztünk, most, úgy láttzik, mintha diadalmaskodott volna rajtunk az ellenség. — Közönséges levelekből olvassuk, hogy néhány Hatalmasságok, a' kik még eddig semmi, leg alább világosan semmi részt nem vettek a' háborúban, közel vagynak ahhoz, hogy háborút indítsanak ellenünk. Az illetén környülállások közt a' Constitutio által meg határozottatott jelentésre várakozott az 500-ak Tanátsa, de még ekkorig semmit sem vett. — *Polgár Directorok!* Önnön magatok által látjátok azt, hogy a' Fr. nemzetnek méltóságához nem illene mások előtt magát meg alázni. Annak-okaért ismét azon állapotba kell ennek magát helyheztetni, a' mellyet a' természet, maga ereje, bátorsága, és szorgalmatossága reá nézve meg határoztak. Az is közönségesen tudva vagyon, hogy a' respublikának több részeiben nyughatatlanság és támadás vagyon. Sokféle okai lenni mondatnak azoknak; de minekelötte mind ezekről rendeléseket tenne az 500-ak Tanátsa, kötelességének esmérí azoknak okairól, és azokról az eszközökről is értekezni, a' mellyekkel a' Directorium azoknak elávoztatások végett élni kíván. A' dolgoknak jelenvaló környülállásai közt igen káros volna a' Directorium, a' Nemzet, es a' törvénytévő testre nézve a' további halgatás. Tehát arra kéüünk titeket, hogy minden további halasztás nélkül tudósítsatok be nünket e' két tárgyról.“

Az eddig *Párisban* vólt, de maga udvara által visszá hivatott Svécziái követ, *B. Stael Junius* 4-ikén utazott el Párisból.

Helvétziai Respublika.

Melly igen örvendettérek légyen a' *Tigurumbeliek* a' Francziáknak onnan tsendesen lett ki költözésekről, es a' Cs. Kir. seregeknek oda lett ba-

rátságos bé menetelekről, nyilván ki tettzik egy Juniu nak 6-ikán ottan költ levélből, melynek rövid foglalatja ebből áll: A' mai nap ugymond örök emlékezethen fog nállunk maradni. A' Francziák, a' kik a' múlt esztendőben Aprilis 26 ikán jöttek bé hozzánk, és most több majd ismét kevesebb katona őrizetet tartottak közöttünk mai napon költöztek ki várasunkból. A' múlt éjjel minden *Tigurumi* szekereket requisitió alá vettetett *Massena* fővezér, a' mellyeken minden még itten lévő tábori bútorokat, munitziókat, ispotályt, apatikat, 's több e' félét el vitetett. Ma, viradta előtt egy órakor indultak ki az emberek, állatok és portékák várasunkból. Azon szempillantástól fogva az utolsó embernek ki meneteléig, szüntelen való izgás mozgás idestova való lovaglás, menés, futás, ugrás, jobbra balra, előre hátra zörgés pattogás hallatott. Viradtakor minden sánczainkon vólt ágyúk lyukai bészegesztettek, a' töltések belőlök ki szedettek 's széjjel szórattak. Apródonként a' Fr. seregek is ki költöztek a' város előtt való tábor helyeikből és sánczaikból, és rész szerént *Báden* rész szerént *Bremgarten* felé vették utjokat. A' várasban minden ember talpon állott, minden áruló bóltoknak és házaknak ajtai bé vóltak zároltatva. *Massena* Frantzia fővezér szóval igen szépen meg köszönte municipalis előjáróinknak azon barátságot és jó akaratot, a' mellyeket vele 's a' Francziákkal közlöttünk, azon biztatása mellett hogy az ő mi hozzánk való jó indulatjának elegendő jele lehet az ő innen való tsendes és békességes kiköltözése. Még délben nállunk ebédelt, és tsak dél után 3 órakor indult el innen a' vele lévő Generálstábbal. Ő utánna a' gyalogság is ki költözött, 's tsak egynehány huzárok maradtak a' kapuknál, de ezek is el mentek negyedfél órakor.

A' Francziáknak sánczokból való ki költözések után, Austriai seregek mentek azokba bé, még

tsak egy puska lövést sem tévén a' hátráló Francziákra. A' melly békefféges és tsendes vólt a' Francziáknak el mentelek, olly tsendes és rendes vólt a' Németeknek oda lett bé menetelek. Már reggeli 7 órakor egy Aus triai colonne állott az Oberdorfi kapu előtt, magánosan a' városba is bé jötték egynéhányan, hanem ismét ki mentek innen, 7 órakor egy más colonne láttatott a' *Zürchi* hegyekről le marfirozni és a' szülő hegyek felett meg álapodni. Dél után 4 órakor ki nyittatta a' municipalitás a' kapukat, a' melyeken bé jött Aus triai truppok minden kapukat és őrálló helyeket el foglaltak. Az után számos könnyű és nehéz lovasok, gyalogok, artillériák és Ulánusok mentek városunkon keresztül.

A' következett napon u. m. Junius 7-ikén *Kilchsperger* Tiszteletes öreg Polgármesterünk a' municipalitásnak elől ülőjével és néhány tagjaival udvarlására mentek *Károly* fő Herczegnek *Kloteni* hadi fő szállására, a' ki őket rend kívül való kegyelmességgel fogadta 's azon felettébb örvendett, hogy városunknak semmi sérelmére nem vóltak a' Francziák, 's olly kegyelmes ígéretet tett, hogy a' Cs. K. seregek részéről egy lövésetske sem fog a' városra tétetődni, és hogy kemény fenytéket fog a' kórmánya alatt lévő seregeknél tartatni. Mí dőn a' nevezett polgármester a' város kúltsait Ö. K. Herczégének által akarta vólna adni, így szóllott ez a' Vitéz Hérós: *Nem veszem ugymond el azokat, jó kéznél vagynak.*

A' *Tigurumi* Cantonból, nevezetesen *Winterthúr*ból ekként írnak Junius 12-dik napján: *Tigurum* környéken ugymond, néhány forpostoknak apró tsatáikon kívül, semmi nevezetes dolog nem történt mostanában. A' Fr. ármádia, mely 40000 főre tétetődik, újjobban a' *Badeni* tetőkön, és a' *Bernai* ország uton *Tigurum*tól 3 órányira telepe-

dett le. *Mafsen*a arriergardéja avagy utómenő serege azon várason túl fél órányi járó földre nyúlik ki. A' Cs. Kir. seregek a' váras előtt velő mezőségen, jobra és balra 2 táborban feküsznek; előttök 8 lovas regiment telepedett le. Junius 9-dikén egy batallion ment ki a' *Bender* regimentjéből recognoscirozni, a' melly alkalmatossággal két órányira nyomattattak a' Fr. külső őrállók hátrább; ebben a' kis csatában egnéhány tisztek sebesítettek meg. A' recognoscirozás végződése után mind a' két rész vissza ment előbbi tanyájára. Azólta mind a' két rész csendességben vagyon; úgy láttzik, hogy *Károly* fő Herczeg maga is pihentetni kívánnya a' fok nyughatatlanság és tsatázások miatt el lankadott ármádiáját.

A' mi vitéz hazánkfia *Piátsek* Gen. Major, a' ki az *Andelfingen* mellett Majus 25-ikén történt tsatában 10 sebet kapott, Junius 14-ikén *Schafhausen*ben meg halálozott és a' *Reinai* klástromban minden kátona tisztelettel el temettetett.

Olasz Ország.

A' Cs. Kir. és Orosz Császári hadi seregeknek Turinba lett bé menetelekkor rendkívül való nagy örömet mutattak a' lakosok, mellyet kiváltképen örvendező kiáltásaik, és a' Franczia czimereknek el törlések által nyilatkoztattak ki. *Fiorella* Fr. Generál halván a' lakosoknak ezen örvendezéseket, kemény ágyú tüzet lövetett a' várasra, melly által mint egy 40 ház porrá tétetett, és nagyon meg károsítatott. Más nap reggel u. m. Május 27-ikén meg szünnén az ágyúzás, illyetén hirdetmény tétődött közönségeslé: A' *Turini* kórmányszéknek és lakosoknak tudtokra adatik, hogy többé nem fog a' várban lévő Franczia kátona őrizet a' várasra ágyúztatni, meg egyezvén abban Gr. *Suwarow* a' Fr. Generálissal, hogy a' váras oldaláról

nem fogna a' vár ostromoltatni. Arra való nézve minden lakosok tsendesen lehetnek, bátran ki nyithatják a' kereskedők és mások bóltjaiknak ajtait, 's szabadon folytathatják szokott foglalatosságaikat.

Minthogy mindúntalan sok hadi nép marfirozott *Róma* városán keresztül, hasonló vólt ez, a' mezőfégyben táborozó sokasághoz. — A' mint iratik, még most is sok közönségek támadásban vagnak a' Római Statusban, a' mellyeknek ujjabb élesztő tüzet szolgáltatott a' Francziáknak onnan lett el menetelek.

Elegyes Dolgok.

A' *Mecklenburgi Schwerini* örökös Herczegnek *Ilona* Orosz Nagy Herczeg Asszonnyal való öfzve párosítatása Majusnak 16-ikán vitédött végbe *Pétersburgban* nagy pompával. — *Pischegrü* Fr. Ex-Generál *Brunswigiában* tartózkodik a' Német Ország közönséges levelek szerént. — A' Fels. Prusz. sziai Király és Királyné Junius 17-ikén *Erlangában* vóltak, holott mélységes tisztelettel fogadtattak a' lakosok és előjárók által. — *Gr. Finkenstein* Prusz. sziai első Status és Cabinetbeli Minister Junius 25-ikén tartotta maga jubileumat, a' ki 50 esztendővel ennekelötte tétetödött külső dolgokra ügyelő ministerré, és már 64 esztendöket szolgált a' Fels. Uralkodó háznak ez a' 85 esztendös Öreg Méltóságos Férfiú. — A' Moguntziai Fő Status Minister *B. Albini* nyugodalomra botsátatván a' Moguntziai Coadjutor *Dalberg* emeltetett azon hivatalra. — *Baselben* és *Hünningenben* annyi sebes Fr. katonáság vagon, hogy a' helyvek szorossága miatt a' polgárok házaikban kellett nékiek helyet adni. — A' Constantziai püspökségben lévő *Márk-dorfi* már 400 esztendöket fenn álló *Mariánna* társaságba *Károly* Fő Herczeg is bé iratta magát. —

Magyar Ország.

Nagy méltóságú Illésházi Gróf *Illéshazi János* Ő Excellenciaja, Ő Cs. K. Felségének Komornykja, valóságos Titkos Tanátsofa, Tekint. Trenchén és Liptó Vármegyéknek örökös Fő Ispánnya, nemcsak virágzó nagy familiájának, hanem még azoknak is, a' kiknek e' nagy Méltóságot közelebről esmérni szerentséjek vólt, mélly meg illetődésekre és szomorúságokra, tartós betegsége után, Trenchén Vármegyei *Dubnitz* nevű jószágában, betses életének 63-ik esztendejében, a' múlt Majusnak 10-ik napján meg halálozott. Ez a' néhai Méltóság, a' mint közönségesen is tudva vagyon, egész életét kedves Hazájának, 's uralkodó kegyelmes Fejedelmeinek szolgálatjokra áldozta fel, és első ifjuságától fogva számos esztendőig a' Fels. Királyi Helytartó Tanatsnál, annakutánna a' Kir. Septemviralis Táblánál szolgált, a' nevezett két Vármegyéknek fő Ispanfágát pedig hólta napjaig igen diltiretellen viselte. Felebaráti szeretete, adakozósága, 's kegyes élete által halhatatlan emlékezetet szerzett magának.

Weszprém Vármegyében Junius 12-ik napján.
Egy Nagy méltóságú Háznál Junius 5-ikén, esteli 7 és 8 óra közt a' ménkö bé ütvén, a' Grófné szoba leányát, a' ki egyik szobában akkor szinte limonádát tfinált, agyon verte, onnan a' ménkö a' Grófné szobájába ment, annak falait öszve martzongotta, innen másik szobába a' hol a' Grófné ült, vette magát, ott a' Grófné kotfiládájában vólt zsatskó papiros és mindeféle ezüst pénzt keresztül járta, a' márjás pénzelet mind meg pillangósította, azon szobába állott tisztartónak és inasnak lábaikat úgy meg sértette, hogy mingyárt meg lántultak, és midön azon szoba ajtaján a' Grófné komornykja bé ment volna, ötet agyon ütötte, 's azzal onnan ki ment.

A' ménkö által meg sebesitetett lábú tisztartót és inást ki egy, ki más féle képen gyógyította, de haszontalanúl. Egykor az inas a' faluba ki menvén, egy idegen paraszt ember elötálallya, 's mondja nékie, hogyha meg akarna gyógyúlni, követné ötet. Azzal ki vezeti a' szigeti Takó nevü rétre, holott felső és alsó ruháiból ki öltöztetvén mezeitelen a' füre hanyat le fekteti, 's addig nézette vele az akkori szivárványt, mig ez tellyesféggel el enyészett vóna. Ekkor fel kelvén a' legény a' földről, egéizlen meg gyógyúlt, 's épkez-
zel és lábbal ment vissza a' Grófné kastélyába. —
Fides penes auctorem.

*

*

*

Rövid Tudositás a' Csetneki ügy nevezett Pædagogiumról.

1. Tudtára lészzen a' T. Közönségnek, hogy Tek. N. Gömör Vármegyében, Csetnek Mező Városában ez előtt hét elztendővel, az ügy nevezett Pædagogium fel állott légyen, a' mellynek nem más a' tárgya, hanem a' zsendülő gyengeded' Ifjúságnak, az Olvasok Renditől, a' Syntaxisnak Rendeig való hív nevelése.

2. Ezen nevelő-új-Oskolának a' szerzője, minden igyekezetét, gondoskodását és tehetősségét, kiváltképen oda intézi: hogy az ő kormányozása alá bizott Ifjúság abban ne tsak oktattasson, de neveltessen is; és így nem egyedül a' léleknek, úgymint az értelem' és akarat' foghatóságai ki-pallérozattassanak, hanem a' testnek is az ő tulajdonfágai, 's tökéletességei elő mozdítassának.

3. Vagyon ez Oskolának tulajdon plánnumja, a' melly nemtsak mind egyik Classisnak tudományait, azon tudományok tanitattásának modját, hanem még a' bé-vett külömbkülömbféle különös rendtartásokat is bővebben elő adja; mellyet is, mivel sokan kíván-

ják magokkal közöltetni, a' le-írás azonban mind az Iróknak kevés száma, mind pedig az ebből áradó költségnek nagysága miatt terhellen és kélfőre esne: azért, el.tökéllett szándéka annak szerzőjének azt rövid idő múlva a' sajtó alá bocsátani. 'S mid addig is miglen világosságra jönne, kivánt abból egy rövid, és tsak árnyék forma rajzolatot a' T. Közönlég eleibe terjeszteni.

4. Négyfelé ágazik azon Pædagogium, úgy mint az Olvasók, Donatisták, Grammatisták, És Syntaxisták szakaszaira. Holott is, e' következő tudományok és mesteriségek tanítatnak: 1. A' Vallás 2. A' Természeti Historia 3. A' Physica 4. Technologia 5. Számolás 6. Geographia 7. Diætetica 8. A' Matheſis kezdetei 9. Hazánknaſt Historiaja 10. A' közönléges História 11. Ujlágok 12. A' Nyelvek, t. i. Deák, Német, Magyar, Tót, és a' Frantzia nyelvnek fundamentomja azoknak, a' kik kívánják. 13. A' szép és helyes irás 14. Muzsiká, u. m. Clavicordium Hegedü, Flauta 15. Tántz és más a' testet erőſſítő, friffítő játékok 's gyakorlások.

5. A' mi tſemetéink, a' mint mindnyájan tanítóikkal, több ſzobakban, különös ágyakon hálnak, úgy ſzinte azoknak tárfalágában ebédelnek, vatſorálnak; melly utóbbi alkalmatoſſággal, a' tanítók, vagy a' hallott letzkét, vagy valami Históriat, vagy egy haſznos meſét, vagy más eſfélét elő véſznek, és az Iſſjúſággal elő beſzéltetik.

6. A' mi Oskolabéli eſztendönk kezdetét veſzi Sz. Mihály Havának eſő, végét pedig Sz. Jakab Havának utóſſó napjaiban.

7. Ruházhatjak minden ſzülék ſzabad tetzések ſzerint magzatjaikat, egyedül azért eſedzünk, hogy tſinoffan és tiſzteſſégesen ruházzák, kivált a' fejer-öltöben ne légyen fogyatkozás; közönlégesen 10 pár fejer ruhájok ſzokott lenni.

8. Az egeſſég fenn tartására különös és nagy tekintet vagyon itten; mert is, mindegyik Tanító,

mihelyest a' maga fel-vigyazásának ideje alatt, melly is napról napra rend szerént folytattatik, vagy egy, vagy más nevendék' egéssége' leg kissebb változást észre veéndi : azonnal, a' helyben lévő T. Vármégye Seb-Orvosa által, a' ne talán-tán következendő betegséget el háritani igyekezik.

9. A' tfinosság, a' tisztaság, egy fő tzimere a' mi Oskolánknak. Erre való nézve: 1. minden héten, kinek kinek tanulóink között, két ízben fésültetik a' feje, és meg vizsgáltatván a' szerző által, ha elegendőképen tisztának nem találtatik, újra fésültetik. 2. Fejér ruha, szinte kétszer öltetik hetenként. Fenn tartjuk e' mellett a' Nevendékek egésségét, hideg ferdőkkel, a' mezőre, a' szabad levegőre való sétalással.

10. A' Tanítóknak fel vigyázása, nem határozatott meg tsupán nappalra; mert, még a' gyermekek éjjeli szüklégeikre is különös gond van.

11. A' Tanítványok' ide való jöveletekkor, minden dolgaik, könyveik, ruha és ágybéli eszközeik, a' mi fel jegyző laistromunkba bé irattatnak, el meutelekkor a' szerént vissza adattatnak; ha pedig itt mulatásoknak ideje alatt, nékiek valamely könyv vétetsik, vagy ruha tfináltatik, azonban semmi sem vétetetik vagy tfináltatik szüleiknek hírek nélkül, az is ugyan azon laistromba béiktatattik. Hasonló laistromokat kell tartani az Ifjúságnak, hogy ugy magok is mindeneket feljegyezvén, a' jó rendhez már korán szokhassanak.

12. Minden hólnapban egyszer által nézettetik a' Nevendékek' holmije, vizsgáltatik, ha vallyon abból valamit, vagy gondatlanfágból el nem veztettek, vagy tsintalanfágból el nem rontottak, vagy gonofzfágból el nem idegenitettek?

13. Sokaknak rélzint kérések, rélzint panaszok által ösztönözöttvén e' Pædagogium fel

állítója arra, hogy a' mostani időnek nagy moslo-
 hafágát, a' pénznek hallatlan fogyatkozását szám-
 ba vévén légyen a' költség iránt valami tekintet-
 tel, és ha lehetséges, kissébbitse a' vólt fizetésnek
 summáját: annakokáért el tökellette magában a'
 jövő Oskolai esztendőben, a' melly Sept. 1-ső
 napján kezdődik, a' leendő Nevendékek számára,
 két rendbeli asztalt tartani. Az egyik gazdagabb,
 azért drágább is, a' másik tsekélyebb, ez okból
 óltsóbb is leszen. Ánnakokáért

1) A' kik a' magok magzatokat fényesseb-
 ben, a' mint állapotokhoz képest az illendős-
 lég magával is hozzá, tartani kívánják: azok
 a' tanításért, fel vigyázásért, ételért, fel szol-
 gálatért, fáért, gyertyáért, szállásért, a' fejer
 ruhanak mosásáért, tántzért, és muzsikáért,
 öszvességgel fizetni 130 fognak Rforintokat.

2) A' kik pedig, tsekélyebb asztallal és
 fel szolgálattal meg elégednek, azok minden
 esztendőre, fizetni fognak, 86 Rforintokat;
 nem számlálván ebbe a' summába, a' mellyet
 különösen kell fizetni:

a) A' Seb orvosnak a' meg vizsgálá-
 sért esztendőnkent 1 Rforintot.

b) A' muzsikásnak, minden esztendő-
 re 1 aranyat.

A' kik azonban a' muzsikára alkal-
 matlanok vólnának, vagy szüléik nem
 akarnák arra tanitatni, kedvek szerént
 nem tanitathatják.

3) Agybéli eszközt ki ki hazóról hozz;
 az asztalhoz tartozó szereket, u. m. kаланat,
 kést, tányért, az asztal kendőket ki vévén,
 melly hat kívántattik, itt adják.

4) A' hosszas nyavalyákban meg élt or-
 vosságokat, nem külömben az Orvosnák olly-
 kori fáradságát is, magok fizetik a' szülék.

14. Ide való jövetelékör, ki ki le fizeti az el-
 ső angáriát. A' fellyebb ki tett fizetésnek anga-

riái esnek közönségellen 1-ső. Sept. — 1. Dec. —
1 Mart. — 1. Jun. napjaira.

15. Minden szülék, a' kik szivek zálogjait gondviselésünk alá bizni szándékoznak, és akár a' jobb, akár a' tsekélyebb élésnek módját kívánják; nem külömben azok is, a' kiknek gyermekeik már itten neveltetnek, ha vallyon azokat ezentúl itt hagyák e', vagy talán más Oskolákba szálitják, egész bizodalommal és alázatosan kéretnek: jelentsék meg feltételeket T. *Tsisch Tamás* Urnak, leg alább egy hólnappal hamarább, hogy ki értvén úri szándékokat, a' szerént előre tehesse rendeléseket, tudhassa magát mihez alkalmaztatni.

Jelentés.

Topographisches Postlexicon aller Ortschaften der K. K. Erbländer, des zweiten Theils erster Band, welcher Österreich mit den dazu gehörigen Provinzen enthält.

Azok az Erdemes Urak, a' kik ezen hasznos könyvreelőre fizették, ne terhelteffenek magok nyomtatványaikat azon helyekről, a' hol az előfizetést le tették, el vitetni, ugymint:

Bécsben a' Cs. K. Ü. Fő Posta Hivatal mellett lévő ujságok Expeditiojáról; *Schaumburg* és *Comp.* könyváros bóltjából; és *Schuender Károly*, *Sike*tek és *Némák* lakások mellett lévő könyves magazinumjából, a' több Cs. K. városokban pedig, a' Cs. K. és Fő Posta Hivatalokról, le tevén a' 2-ik és 4-ik kötetekért a' 3. forintból álló előfizetést. — A' kinek tehát még tétzeni fog ezen Részre, a' mellyben *Austria* fog elő adattatni, subscribalni, fizessen le az 1-ső és majdan következő 2-ik kötetért 6 forintot, masként minden kötetnek 4 for. és 30. leszen az árra. Bécs Majus 30-ikán 1799.